

Hétfői Friss Újság

Felelős szerkesztő:

Dr. Markovits Rodion**(független politikai hetilap)**Telefon: 304., szerkesztőség
és kiadóhivatal Str. Mihai
Viteazul (Rákóczi-u. 13. sz.)

Látszólagosan

és nem túl erősen, hogy valahogy meg ne ártson, mégis csak megadatott a községi autonomia, de a mi városunkban nincs szerencséje. Nem igen tud a lábára állani. A választások hónapokkal ezelőtt megtörténtek és a községi autonomia ma sem működik. A választások megpeticionálása illetve a beadott petíció elintézése hónapokat vett igénybe, míg végre megtörtént a tanács megalakulása, a polgármester és az állandó bizottság megválasztása. Most ez ellen lett beadva a petíció és ezen petíció akadályozza most, hogy legalább ezen látszat autonomia működni kezdjen. Hogy ezen petíció eléri e azon kimondott nyílt célját, hogy a kisebbségek a megállapodás-szerű számban jöjjenek be az állandó bizottságba, nagyon is kérdéses, de azt máris elérte, hogy az autonomia működése és gyakorlati életbelépte megint elodáztatott. Kérdés, hogy egy valószínűtlen kilátásért, helyes volt elodázni azt, ami megvan, hogy az autonomia megadott keretein belül a város ügyeinek elintézésében a polgárok akarata és szava érvényesüljön. Kérdés, hogy helyes volt-e egy olyan állítólagos formahiba miatt, amelyben egyébként a tanács a szavazások megkezdése előtt már állást foglalt és amely állásfoglalás értelmében lett a szavazás lefolytatva és az eredmény kihirdetve, — elodázni tényleges jogok gyakorlásának lehetőségét. Hogy a város nagykérdéseivel a polgárság választottjai foglalkozhassanak és hogy a város alig odázható ügyei elintézés alá ke-

rülhessenek. Mert a tanács a prefektus idevonatkozó kérdésére egyhangulag határozta el, hogy külön szavaznak az állandó tanácsosokra és külön a póttanácsosokra, tehát így a tanács egyhangu határozata értelmében lefolytatott szavazásnak és eredményki hirdetésnek a megtámadása azok részéről, akik ezt így kívánták, esetleg olyasféle megállapítást vonhat maga után, hogy tényleg nem értünk meg az autonómia, mert amit tegnap akartunk, azt ma megsemmisíteni kívánjuk. Az ilyen kísérletezés, tehát meglehetősen veszélyes, pláne a mi országunkban, ahol a városi autonomia iránt ugysem túlságos erős a lelkesedés és ahol a községi törvény csak tapogatózás akart lenni abban az irányban, hogy az autonomia megvalósíttassék. Az ilyen taktikázás, amely a városi tanács megalakulását most pedig a megalakult tanács működését megakadályozza, esetleg azon meggyőződést keltheti fel az intéző körökben, hogy az autonomia életbelépte nem sürgős, hogy ez nem a polgárok nagy tömegének óhajta, és életérdeke.

Ezt a meggyőződést pedig nem szabad megerősödni engedni, semmiféle akármi-lyen fontos taktikai okokból sem, mert az autonomia tényleges működéséhez a polgárok tízezreinek mindennapi érdeke fűződik, akiknek nem igen telhet öröme az ilyen fellebbezésekben, amelyek csak arra alkalmasok, hogy mindjobban elodáztassék az idő, amikor a polgárok beleszólhatnak saját városuk ügyeinek elintézésébe.

Ennél a kérdésnél még az is fontossággal bír, hogy az „állandó bizottság”, amely-

nek tagjai munkájukért díjazást huznak, csak egy szerve és egy közege a nagy tanácsnak, amely végső ponton dönt a városi ügyekben. A városi autonomia működésének ez az elodázása, tehát nem túlságosan van megindokolva akkor, amikor a nagy tanácsba a paktum szerint jutottak be a városi tanácsosok és a mikor a városi tanács tulajdonképpen a döntő közeg, amely határoz és intézkedik a városi autonomia szűkre szabott útjain. Dacára annak tehát, hogy magunk is hangsúlyoz-

zuk a kisebbséget ért sérelmet az „állandó bizottság” megalakulásánál, amely a városi munka érdekében bátran elmaradhatott volna, nem tudunk lelkesedni a beadott felebbezésért, amely a szavazásnak és eredményki hirdetésnek ugyanezen tanács által már elintézt módját vette kifogásul.

Nem tudunk lelkesedni a beadott felebbezésért különösen akkor, mikor a felebbezés egyúttal a városi autonomia működésének elodázását is jelenti.

Az apostagi metsző leánya és egy volt aradi nagyszálloda tulajdonosa is részes a csekk csalásban

A Drummel és Moskovits kárára elkövetett csekkhamisítás legújabb részletei.

(Sztámar-Sztámar, aug 22)

A hatvanezer koronás csekk-csalás további fejleményei nagyarányú büncselekményre engednek következtetni, számai behálózák nem csak Románia nagyobb városait, hanem külföldi vonatkozásban is várható meglepetések. A sztámai rendőrség szerveztségének és fejlődésének egészen kivételes tarujelét adta, midőn a délbe letelepített család teteseit délután már helyes nyomon üldözte és estére a főtetteseket elfogta.

Kassán letartóztatott Rappaport álnévű egyénről, már kiderült, hogy igazi neve Stern Sándor, magyar honos, gimnáziumot végzett, aki a Kiss Jenő álnevet is használta, a váradi Parisien Grill mulató volt tulajdonosa.

Tettesháza Friedman Áron, aki még pár évvel ezelőtt egy száz szobás aradi szállodának volt a tulajdonosa.

A szűkebb családi körhöz tartozik még Stern Sándor neje, vagy nője, családi néven Breuer. Művészi álnéven Stoller Ilona. Breuer Ilona, az apostagi metsző leánya és aktív szerepe a csalásokban eddig nincs tisztázva, de teljesen valószínűtlen, hogy egyáltalán ne tudott volna a társa üzméiről.

— Csak háztartásra kaptam pénzt Sándortól, sirta Kassán Pongrácz tanácsos előtt.

Hamis utlevelek, megvesztegetet granicsárok jelzik a vakmerő társaság útját, amint egyik országból a másikba rándultak.

— Magyar hamis utlevelemet Pesten vettem kétféle Koronáért a népopera kávéházban bizonyos Kiss nevű egyéntől... vallotta Rappaport; Stern-Kiss, a rendőrségen.

A tettesek bevallása szerint, mintegy kétszáz ezer lejt kaptak mindössze a hatvanezer csahkoronás csekkért, mely mintegy négy-száz ezer lejt értéket reprezentált.

Viszont a tetteseknél majdnem az egész összeget megtalálták, így a károsultak vesztesége nagyjában megtérül.

Ismételjük, nagyarányú és nemzetközi vonatkozású fejlemények várhatóak, melyeknek kibogozásán teljes erővel dolgozik a rendőrség vezetője Dr. Puticiu Traján és gárdája.

Dr. Burcu Traján ügyvéd megnyitotta irodáját, egyesületen Dr. Keleştszeghy Sándorral, a Str. Lucaci 4. sz. házban, a színházzal szemben.

Kérek egy erkölcsi bizonyítványt a mamának!...

Apró történetek, melyek a napihírek rovataig sem jutnak el, pedig katasztrófákká tornyosulnak a lélek mélyén...

(Satmar—Szatmár, aug. 21.) Orkánok, tájfunok, tengerrengések csepi katasztrófa, avagy harminc és feles mozsarak — azt mondják a szakértők — csak a közvetlen földi légkörben hatnak, néhány kilométerrel feljebb, meg sem rebbentik a tiszta éteri szférát...

Kis emberek apróka életének orkánjai, tájfunjai tengerrengései, néha még a napihírek érkező szférájáig sem jutnak el. Nem érnek el egy jelentős személyi hírt kalaplengető tiszteltéig, nem rebbentenek meg egy banyu-bál eseményének erejével. A közvélemény magas éteri szférájáig, nem hujámszik fel a kis ember tengerrengésének katasztrófája. Pedig egy életlen gondosan épített oszlopok omlanak, pedig éltetőléssel bevetett területek pusztulnak, pedig földönfutóvá lesz egy gondolat, pedig a fájdalom árja zúdul és a bánat jégesője veri a reményvetést... Pedig, benne van az életed sokkal inkább, mint a személyi hírből, pedig közelebb van hozzád, mint a miliós cseksalás, hamarabb felgyulhat tűzhelyeden, mint a kevély és büszke és minden figyelmedre — érdemes tisztós.

E hullott és száraz venyige sorsokból talán kettőt vagy harmat gyújtott fel, gondolom adhatnak annyi tüzet így összefogva, hogy láthassuk mimagunk arcát, annyi tüzet így összefogva, hogy legalább a nagybetűket olvashassuk mimagunk ábrázatán...

Angyal Miklós diák szorong az erkölcsrendészet ügyosztályán. Ingyenes tolmácsává szegődöm és fuicsalom, szeretném nem érteni a kívánságát. Szeretném nem érteni, hogy mit akar Angyal Miklós diák, pelyhes állu kervényezze.

— Egy ilyen bizonyítvány. Ez kellene.

— Jó jó, egy ilyen bizonyítványt... De ki vonta kétségbe az ön édes anyjának a tisztességét? Mire Önnek bizonyítvány, az édes anyja tisztességéről? Hogy az anyja nem él vadházasságban senkivel, hogy tisztességet él, hogy sem ágyasa sem állandó udvarlója nincsen?

— En ugyanis egyetlen gyermeke vagyok édes anyámnak. En tartom el szegény özvegy édes anyámat és ezen okon katonai felmentésért folyamodtam. Na már mostan nekem, illetve édes anyámnak igazolnia kell, hogy valójában nincs más férfi a háznál, hogy nem él sem ágyasságban sem vadházasságban valamely férfival, hogy szóval tényleg én vagyok az egyetlen férfi a háznál. Így tessék érteni.

Igy értem. Ertem az Angyal Miklós ferdülő szájáról, hogy ő

is érti, hogy fiatal és sima arca egy belső tengerrengés katasztrófájától vonaglik.

Esemény nem lesz a dologból mert hiszen udvarias és készséges hivatalnok biztosít róla, hogy a bizonyítvány meglesz, hogy mindössze kis formáság, hogy egy egészen enyhe kis nyomasztás, hogy holnapután tessék idefáradni...

Esemény nem lesz, de vajjon tudja-e Angyal Miklós, hogy mennyit összeirtunk, népgyűléseken mennyit szavaltunk: családi élet tisztasága, meg Szent Titok, meg intézményesített szemérem, meg fiatal lelkek kútmérgezése, tudja-e Angyal Miklós, nem kell-e szégyelnem magam?

Az anyakönyvi hivatalban ifjú pár remeg. Boldogan szédülnek a hivatalos könyv felé és a hitattal jegyzik nevüket az életre szóló kontraktus alá. Ügyetlenkék és elfogódottak a nagy pillanatban. Kissé mellé fog a vőlegény és kisiklik a penna a törvényes vágyból.

— Micsinál kérem, micsinál?

— A nevetem kérem.

— Szép kis névalírás. Ez a krikstraks ez a névalírás? Ezt nem lehet elolvasni, ez nem érvényes.

— Itt vannak a tanuk, igazolják.

— A tanuk. A tanuk. Ez nem névalírás, Ez nem érvényes.

— Aláírom még egyszer.

— Hagyja most már. Maradjon most már. Nem is érvényes. Így aláírni egy nevet.

Kétellyel a szívőkben, szomorúsan bandukolnak lefele a fiatalok. Igazat mondott vajjon a mérges ur, tényleg nem érvényes?

Harmadik esetem, kissé komplikált. Ugynevezett bírósági eset és emiatt bizonyos tényállást kell fűzőm hozzá. Ellenszenves eset, mert egészen antiszociálisan, a dús gazdag házi urat védem a szegény köztisztviselővel szemben.

A dús gazdag háziur a saját házában lakik és egy szoba konyhát bir kilenc tagu családjával együtt. A szegény köztisztviselő: két szoba konyhát kapott rekvirálás után ugyanott, a dús gazdag házában. A rekviráló bizottság mindjárt azt is eldöntötte, hogy mennyi bért fizessen a szegény köztisztviselő a dús gazdag háziurnak.

A dús gazdag háziur azt kívánja a perben, hogy a szegény köztisztviselő több házbért fizessen, legalább annyit, amennyit házbér címen hivatalosan az államtól inkasszáll. Amint az államtól házbérre kap, azt adja is oda házbérre. Ezt kívánja a dús gazdag, egy szoba, konyhában kilenced-magával lakó háziur.

Ezt a kívánságot bíróság több és különféle okokból elutasítja. Elutasítja azért, mert efféle kérelmeket már tavaly ilyenkor kellett volna beadni, tehát ha jó volt a házbér tavaly, akkor nyilvánvalóan jó az idén is.

Azután elutasítja azért, mert ha a komisszió joga van rekvirálni, akkor nyilvánvalóan joga van lakbért is megállapítani.

Elutasítja még végül azért is, mert bizonyította ugyan felperes dús gazdag, hogy házbér címén köztisztviselő iksz összeget kap, de meg sem kísérelte annak bizonyítását, hogy iksz házbérösszeget azon célból kapja hogy azt házbér céljaira fordítsa.

Ne tessék félreérteni. Első második és harmadik esetekben, nem azt mondom, hogy Kútonaság, Közigazgatás vagy Bíróság.

Azt mondom, hogy: Bürokratizmus.

Nem vonom kétségbe, hogy tényleg vannak efféle törvények, szabályok, rendelkezések. Hogy a tisztviselőnek ezekhez kell tartania magát.

De szent hitem és meggyőződése, hogy minden hivatalban és minden irodában ki kellene akasztani Magnaudnak, a jó bírónak fényképét, aki respektálta azt a

törvényt, hogy ne lopj, azonban a szemelye tolvaj anyát mégse ítélte el, mert respektálta azt a törvényt is, hogy önkivületben nem lehet, büncselekményt elkövetni. Már pedig kétségtelen mondta Magnaud hogy az éhes ember nem ura akaratának...

Ki kellene ragasztani, plakátrozni kellene, hogy az embereket kell védeni, nem a törvényt, hogy az életet kell végrehajtani, nem az ítéletet, hogy a lelkeket kell megmenteni, nem az igazságot. A kosztot kell javítani, nem a pénzt, a ruhát kell foltozni, nem a pénzügyi politikát.

Mert hogy az embereket védje, hogy a z életet végrehajtja, hogy a lelkeket megmentse, hogy a kosztot javítsa, hogy a ruhát foltozza; csakis arra való a törvény, az ítélet, az igazság, a pénz és a politika.

Éppen most akasztotta fel magát egy hetvenkét éves aggyastván Nagykárolyban, mert félt, hogy kiteszik a lakásából. Éppen most akasztotta fel magát, pedig olvasom az ujságban, hogy egészen új alapokra fektetik a lakástörvényt...

... a személy iránti tisztelet képezi a polgárisodás valódi nagyságának mérlegét. És érdeket költetni a hajóságokban a személyek gyámoltatása iránt, legmagasabbja azon feladatoknak, melyekre az emberiség barátja vállalkozhatik... írja La-boulaye Edouard: Az Állam és Határaitól szóló jeles, bár kissé már avult könyvében...

Radion

Kenyérvágókéssel öltek meg egy gazdag törököt a leghirhedtebb párizsi kokainbarlangban

A táncosnő és a gavallér hallálos végű dulakodása hajnalban, egy pezsgős, mámoros éjszaka után

Párizs, augusztus 16.

Párizs tizenkilencedik kerületében a passage Puebla kilences száma házában.

borzalmas gyilkosság

történt. Ebben a házban lakik Colman szabómester, akiről sokan tudták, hogy tiltott üzleteket köt, kokainnal, morfiummal és egyéb kábító mérgekkel kereskedik. Lakásának három szobáját a legnagyobb luxussal

találkahelynek

rendezte be. Párizs enervált gavallérjai ebben a lakásban rendezték szörnyű orgiáikat, amelyek néha napokig tartottak. Vasárnap este tizenegy óra tájban több frakkos férfi érkezett Colman szabó lakásának ajtaja elé. Kettő közülök régi párizsi patricius családok sarja, a harmadik

pedig egy olajbarna arcú férfi, aki a szomszédok vallomása szerint törve beszélt a franciát. Hosszabb ideig dörmögtek az ajtón, míg végre egy nő kinyitotta bebozsította őket.

Hogy mi történt ez éjszaka a lakásban, arról a szomszédok vallomása derít világot. Mintegy feltizenkettő lehetett mikor a Colman szomszédságában lakó Tisson fűszeres éktelen durrogásra ébredt fel. A vékony papírfalon keresztül tisztán hallotta a szomszéd lakásban mulatozóknak minden szavát és megszámlálta, hogy nyolc üveg pezsgőt bontottak fel öt percen belül. Már hajnalodott, mikor a láрма kezdett kissé alábbhagyni és hajnali három óra körül a ház mesterné kieresztette az ajtón a két, illuminált állapotban levő párizsi urat. A ház ezután elcsendesedett.

Szatmárvármegyei Takarékpénztár R.-t. Satu-Mare

Foglalkozik a banküzlet minden ágával. — Átutalások 000 a belföld és a külföld minden piacára. 000

Közkirátára vasutállomás mellett. — Foglalkozik mindenféle beraktározási üzlettel, áruüzletek finanszírozásával

Öt óra tájban Tisson

fojtott hörgést

hallott a szomszéd lakásból, de ez nemsokára elmúlt és a fűszeres elszenderedett.

Hétfőn reggel a párizsi rendőrségen megjelent két ur, Camille Fleurie és Edmond Rhone, az elegáns fiatal emberek, akik vasárnap éjszaka Colmannál mulattak. Bejelentették, hogy nem találják otthon barátjukat, Mohamed Ben Mehandot, aki Törökországból menekült a forradalom alkalmából Párizsba. Bejelentették továbbá, hogy előző este együtt mulattak és házigazdjuk megígérte hogy az előkelő töröt urat hazaszállítja, de ez mindeztideig nem történt meg. Aggódnak barátjukért és kérték a rendőrséget, hogy indítsa meg minél előbb a nyomozást. A rendőrségről azonnal három detektívet küldtek ki a passage Puebla 9. számú házba. Colman azt állította, hogy a törököt az éjszaka folyamán már hazaszállították. A detektívek éppen el akartak menni, mikor a lakás belsejéből fojtott hörgést és utána egy

rettenetes sikoltást

hallottak. Félrelétek Colman szabót és berohantak a lakásba. Az első buja pompával berendezett szobában egy hatalmas perzsa-szönyegen frakkban fekvő találták a török hatalmas testét. Fejéből vér szivárgott, nehezen lélegzett. Mellette egy párizsi danseuse hevert, nyaka köré acélkapcsoként fonódtak a török ujjai.

Azonnal orvost hívtak és értesítették a rendőrséget de Ibn Ko Mohamed Ben Mehandon már nem lehetett segíteni, de a táncosnőt sikerült feléleszteni. A rendőrségen elérte sem ő, sem pedig az őrizetbe vett Colman szabó nem akartak vallani, később azonban a nő megtört és bevallotta, hogy a szabó felbujítására akarta megölni a törököt.

akinél pénz volt.

Az együtt eltöltött éjszaka után Ibn Ko Mohamed már éppen el akart távozni, midőn a nő felkapott egy kenyérvágókést, hogy hátulról ledöfje vendégét. Az észrevette ezt, a leánynak rohant, torkon ragadta. A dulakodásban a táncosnő leszurta a gazdag törököt.

Hálózoba

gyermekkocsi és hajlított szék a legolcsóbbak HERRMANNAL, Bulev. Basarabilor (Batthyányi) 11. Telefon 251.

„Enyém a biró! . . .”

mondta Adolf bácsi amiért felelnie kellett a szigorú Bész Din előtt.

Adolf bácsinak vitája volt Náthánnal, az utazó ügynökkel. A vita diószállítástól eredt. Tavaly kezdődött, pontosan sátoros ünnep ötödik napján. Egy ideig a Victoria kereteit nem lépte túl az ellenségeskedés, de nem tudtak sem megegyezni, sem ki egyezni. Közös akarattal a bölcs rabbi-bíró, a szent Din Thóra elé járultak tehát.

Mostanába folynak a döntő tanuhallgatások és az egész dolog, hogy úgy mondjuk Adolf bácsit, illetőleg, kissé piére kezdett csuszni.

Valljuk be, Adolf bácsit a tanuk benne hagyták a vízben, dobták Adolf bácsit, az egész dió história kedvezőtlen fordulatot vett.

Adolf bácsi hiába mondta a tanunak:

— Nézzed kérlek, ha netalán nem emlékezel egészen pontosan, mikor én elmentem veled az ótobuszon, akkor odajött Náthán, azt mondta nekem: ab Muzsaly, tizenhét ötenért, prima száraz, így volt?

— Nem így volt, mondta konokul a tanu, ami egészen különös és szokatlan egy tanutól.

Adolf bácsi méregbe jött.

Dühbe gurult Adolf bácsi, vörös lett a nyaka és odavágta:

— És ha zerspringoltok is és ha mind agylágyulást kaptatok és ha semmire se emlékeztek, akkor is: itt vagyok én Adolf bácsi és tudjátok meg, hogy enyém a biró, enyém az egész Bész Din.

Adolf bácsi újabb pert kapott a nyakába.

A régi még be sem volt fejezve és már újabb idézés érkezett a nagytekintetű szanhedrintől:

Adolf bácsi a szent bíróság megrágalmazásával van vádolva. Nyilvánosan állította, hogy a pártatlan bíróság az övé. A szent Thóra bíróság maga elé citálja a vakmerő gyanúsított, feleljen és bünhődjön érdeme szerint.

Adolf bácsi előtt a szentéletű és fehérszakállú elnök felolvassa a súlyos vádat.

Adáz kibicek, kávéházi gyilkosok vigyorognak körülötte, akik tanuskodni készek, ha netalán megkísérelné letagadni a káromló szavakat.

— Na te okos Adolf bácsi, most hogy mászol ki? ezt kérjük a kárörömös tekintetek.

Adolf bácsi szerényen meghajta magát a szent Tóra férfiak előtt.

A szívére teszi a kezét, ajtatos és meghatott hangon rebegi: — Valóban mondtam ezen szavakat, szent férfiak. Mondottam hogy a Bíróság az enyém. Mondottam és mondom is: mert határtalan Bennelek a bizalmam, határtalan a hitem Bennetek, határtalan a tiszteltem a tudományok iránt. Határtalan a Hitem

hogy a bölcs és pártatlan Bíróság, aki Ti vagytok mindenki széles-e világon, hogy igazmondások köréből az ilyen gyenge és szegény embert sem zárjátok amilyen én vagyok, hiszem, hogy mindenki vagytok Ti bölcs bírák,

Elindítjuk Princz Tibit a költészet utján

Az alábbi verset Princz Tibor harmadik gimnázialis tanuló és költőjelölt adta át lírai munkatársunknak. Ezennel ünnepélyesen elindítjuk Princz Tibikét a költészet göröngyös pályáján . . .

Lichtwitz Cognac, Mandarin
Nagyon jó és supperfine
Hogyha rossz íze a szádnak
Lichtwitz Cognac jobbat adhat
Mandarinja hasonlólag
Kárpótlója minden jónak

Ha Lichtwitz itallal élsz
Bárki mással nem cserélsz
Hogyha jó likört kérsz boltba
Bármely segéd oda szólna
Mint egy jóakaród int
Vegyd Lichtwitz Mandarint
Elcoja és Cacaoja
A világnak földi jója
Elcojának jó hatása
Kóstolja meg, majd meg lássa.
S hogyha végső út az óra
A száj felnyílik egy szóra
S hogy elfeledjen minden kint
Kér egy pohár Mandarint . . .

Groteszk Plakát

Mondanivalók két földink Heves Ferenc és Erg Agoston verseskötetéhez

A világegyetem minden mozgása szükségszerűség hajította előre-törés. Szükségszerű volt a föld keletkezése, a mindent birtokába ragadó ember növekvő igényei és így szükségszerű minden olyan törekvés, amely az ember igényeinek a kielégítésére szolgál. Ilyen igények követelte szükségszerűség teremtette ki a művészetet is, mely lényegében gyönyörűségeket virágoztató kiélési forma csupán, de a mi szörnyű osztályharcos és gigászian küzdelmes korunkban már nemcsak az élelért van, hanem hatalmas eszköze is egy új életlehetőség megteremtésének.

Amióta nemcsak az élelért, hanem a hatalomért is folyik a háború minden áhítatos akarattal létrehozott eszmény eszköze lett ennek a harcnak. Az aranyisten földjén élünk, ahol minden megvehető és a földes társadalom tökéletes ideológiát teremtvé eszközévé tette a művészetet, vallást, szerelmet és minden emberi megnyilvánulást.

Gazdagszegenyekről olvasunk. Pincékről, ahol husz koldus szegény tót él boldogan és a mult század művésze a mártírság becsületességét és tulvilági kvittelések délibábját vetíti nekünk. Boldog nyomortanvátak és a mi undorító és keserves szegénységünk művészi tökélytel elantázott szépségét kacérokodja elénk az a művészet, amely öntudatlanul is hatalmi eszközzé formálódott és a gazdasági elnyomás agitációja lett.

A házasságról például, amely kizárólag a szerzett javak családban maradásáért teremtetett, dicsőítő ódákat zeng a hasznot és vászonáruháza legolcsóbb bevásárlási forrás férfi és nőiszövegetekben és vásznakban, nyári árak leszállított árakban

mindenki vagytok és így az enyém is . . . Vagy tévedtem volna és nem vagytok az enyém is éppen úgy mint másé jejes férfiak?

Ezt mondotta Adolf bácsi és miközben a puhára főzött böles Thóra bíróság a felmentő ítéletet hirdette, egy ravasz és megsemmisítő pillantást vetett az álnok kibicekre . . .

Rodion.

talomnak peccsenyét felszolgáló költő és a szüzességet istenítik akkor, amikor az emberek kilencven százaléka önfertőző a pubertás idejében. Vajon mit ér a szépség és esztétikai gyönyör ha már alapjában is hazug és aljas célt szolgál?

„A Művészet önmagáért van” — mondják az elefántcsonttorony játékos kedvű aszkétái és a szociális eszmékhez semmi köze. De hiszen még a l'art pour l'art művészetét is forradalom kell és hatalmas, nehéz tett az, amikor valaki kitépi a művészetét a könnyező ideológiából.

A művészetnek tisztánlátónak és korát élőnek is kell lennie. Az 1926 költője nem áradozhat romantikus hangulatot árasztó holdsugárról, mert látja a prostitúciót, a csillagrendszer állásának változásait és a Ma minden történéseit. Az Esztétikai szépek virtuoz Kassák Lajosossá hosszú és becsületes tévelygés után megírta: — „a művészet ne legyen esztétikai szép, hanem az emberi érdekű felkeltő elemektől és a szíves energiájú művészek, aki a forma felgazdagítás titánkodásától eljutott a „Tisztaságok könyve” kiegyensúlyozott szépségéig?

— én zöldszinűre festettem arcomat sirtam

és birokra keltem az összeseregelt bohócokkal! — így indult meg Heves Ferenc és Erg Agoston is azt mondja valahol:

„messze szakadtunk fehérhúsu lányok éhes öléitől

ezen túl azonban mindent tudunk

hosszu éjszakák kapuit döngessük vasfejeinkkel.”

Klein Elek

Városi
bör-
palota

szövet és vászonáruháza legolcsóbb bevásárlási forrás
férfi és nőiszövegetekben és vásznakban, nyári
000 árak leszállított árakban 000

A „Groteszk Plakái” minden verse átfogó világnézettel és rendkívül nagy technikai felkészültséggel megírt alkotás, tele mondanivalóval és a művészet súlyos essenciájával. Fájó érzés olvasni ezeket a verseket gyarló emberszemekkel, mert repülni hívnak és az ember nagyra hivatottságát dokumentálják. Csak „kár hogy sötét van igazán kár, hogy sötét van.” De azért „mindenki szeressen aki szomjas és srófolódjunk fel addig is míg eljön az arany megváltó.”

Nem fiatalok Heves Ferenc és Erg Ágoston, mert a huszszázadunkban embermilliók fájdalma terhesedett és néha szerelmének már „elrejtőzni a felhős ég alól a piroskék virágokkal beszőtt hegyoldalon barakkfedeli falházakba.”

Kettőjük közül Erg Ágoston a fáradtabb és a szétfőmlő lefargója közvelelenebb teszi. Heves Ferenc kollektívabb és az ő verseiben még érezni lehet olykor a próféta alkotását is.

Aki elolvassa ezt a kötetet annak el kell felejtene, hogy erdélyi irodalom is létezik és „szervuszós gyermektenyérrel” kell fordulnia a bécsi magyarok művészeti mozgalma felé, amely ilyen művészek embereket termel ki nekünk.

Hiszen „küntük már a festékes dobozaikat és új pergameneket festenek napivék alatt.”

Heves Ferenc 19-es verse és Erg Ágoston párisi víziója megmutatja, hogy mit adtak nekünk ők, akik „kifárt kezekkel lebegnek a fény felett.”

Nem erotikus játékok és nem szórakoztatól feltálat garnérunok ezek a versek és aki olvassa őket az felszabadult a gyarlóságaiból és utánuk mehet. Hiszen hívnak és Erg Ágoston azt mondja:

— „Itt állok bottal a kezemben.”

Az Ady-rajongóknak meg kell érezniük, hogy a mi Ady-epigonjaink megcsufolják azt az örökké forradalmát szellemet, akit ezek a fiatalok muzeumba tettek, hogy teljesíthessék a fejlődés parancsát. Aki pedig a bécsi fiatalokat Kassák epigonoknak tartja azoknak fényes cáfolat ez a két teljesen külön és elhatárolt egyéniség, akik a „Groteszk plakát”-ban két egészen más művészlélek kincseit adták nekünk.

Élmény a „Groteszk plakát” amelyet a bécsi Fundamentum adott ki és amelyből friss vér öltözik a mi ernyedt irodalmunkba.

Heves Ferenc és Erg Ágostonról sokat fog még hallani az erdélyi közönség.

Kertész Imre.

En és a holdvilág...

Az erdélyi színházak egymásután tüzték műsorra az elmúlt télen Zerkovitz tradicionális operettjét, melynek nyomán élénk varázsolódik a régi könnyelmű Budapest. A muzsika multat idéző, lágy motívumai önkéntelenül is összehasonlításra készítetnek és a fülbe maszó akkordok komoly, nagy problémák kérdőjelehez visznek. Hiszen alig egy pár évvel ezelőtt mámoros közönséget ragadott magával a színjátszás kezdetleges technikája az ötletszegény librettó után elsötétül a színpad és vetített fénye szárnyan megjelent a primadonna. Aztán koromsötét lett és csak a hervadó színész nő karján világította lámpákkal cifrázott korhadt faág, míg együttes áhitattal szinte zsol-tárosan hangzott, hogy „hulló falevél, suttogva beszél...” — Ibszeni drámák és felrikoltó Reinitz muzsikák sem tudják felvilágyozni a ma fásult közönséget. Valami velem is történt azóta, hogy Zerkovitz miatt le kellett mondanom a kakaóról, akkor egy kis újpesti házban láktam és reggelenként kesernyész kakaó mellett irtam meg kesernyésebb verseket és azóta valahogy nagyon muzsikális lélek volt. Állandóan a holdvilágról énekeltem és nekem unott zeneszó mellett kellett élvezni a kakaót.

Mondom, valami történt azóta. Már kevés szerepet játszik életemben a Csókos asszony, más okok miatt nem szeretem a kakaót és azóta valahogy nagyon messze kerültünk egymástól — én és a holdvilág...

K. I.

Európa

vendéglő és étterem elsőrangú és izletes konyhája, kitűnő pincéje révén lett a közönség legjobbjai között népszerűvé. — Minden este Horváth János, a kitűntetett cigányprimás szórakoztatja a közönséget zenekarával. A n. é. közönség pontos és figyelmes kiszolgálásáért kezkesedik

NOVÁK ISTVÁN
vendéglős.

Az őszi idényre megérkeztek a

legelegánsabb
férficipők és a
legtartósabb
gyermek, fiú és
leányka cipők,
melyeket készí-
ltott gyári áron
árusítunk.

„DERBY”

cipőgyár fióküzlete Szatu-Mare
(Dacia-szálloda mellett)

„Victoria” Kávéház ma már meghitt találkozóhelye egy a családoknak, mint a fiataloknak. Intim és kellemes szórakozást nyújt illusztrált lapjaival és legjobb zenéjével. Minden este állandó buffet s a legjobb fajtárok.

Figyelemztetés!
Budapest 4 Prága Be-
linchenbergi kiállításokra
igazolványok és kedvez-
ményes jegyek kizáróla-
gosan
Menetjegy irodában
kaphatók
Ugyanott mindenféle
vizumot
szereznek leggyorsabban
Str. Moria Károlyi-köz 2.
Telefon: 10.
Futár minden nap.

Lebovits

ügynökségi
irodája

felkéri mindazo-
kat kikkel önhi-
bályán kívül el-
számolni nem tu-
dott keressék fel

Bulev. Basarabilor 1.
(Battyányi-u)
alatti irodájában,
mely ismét meg-
nyílt.

Női és férfi szövet-
ujdonságok leg-
olcsóbban

MAX-nál

Piața Brătianu No. 9.

Népesedési igazolványokhoz
előírással
fényképeket
levelező lapokat, művészi
arcképeket SZÉCSEN foto-
műtermében készíttessen!!
Piața Brătianu (Deák-tér) 6.
(Gindl cukrászda mellett.)

A kitűnő hírnévnek örvendő
tisztia természetes

Stojkai

gyógyforrás
ásványvíz

állandóan kapható, mely ki-
tűnő hatással van a szerve-
zetre. Borral és tisztán igen
kellemes. Fő lerakatunk csakis
kereskedő urak részére.

Petky L.

cukrászatában.

Ferronne világhírű

GYERMEKKOCSIK

legolcsóbban leg-
nagyobb választék **Corsó Bazárban** (Gindl mellett)
Piața I. Brătianu.

Az idény előre haladása
miatt az összes nyári
cipők mélyen leszállított
árban lesznek kiárusítva

Hol?

VAJDA

cipőáruház

Str. M. Viteazul (Rákóczi-ut 27a)
volt „BATA” bizományos

Csodás szép angol gyapjuszövetek legolcsóbb beszerzési forrása

Weisz Gyulánál

Legyen teljes bizalommal a céghez, mert
32 éves fennállása óta még nem fordult
elő reklamátió. — I. Semler London angol
gyapjuszövet különlegességek és Sceler
gyapjuszövet gyárak lerakata.

Szigorúan szabott árak!!

Nyomatott a „Corvin” Könyvnyomda gyorsajátóján, Satu-Mare, Str. Cuza Vodă No. 1. — Cenzurat. — Tip. No. 2.